

DOMAČI PRIJATELJ

Letnik II.

V Pragi I. avgusta 1905.

Štev. 8.

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna žitne kave v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem **popolnoma zastonj.**

— Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne. —

Prerokovanje „Domačega Prijatelja“

o Vydrovi žitni kavi za mesec avgust:

Če morda kdo še vpraša me,
kaj mesec da avgust —
če hoče, „Da med mašami“
naj dela si predpust . . .

Kdor pa počitnice ima
— ta zdaj je svoj gospod —
naj svatbo hitro dokonča —
potem pa, hajd, na pot . . .

Jaz vendar bi odsvetoval
v vročini vrisk in ples,
in svatbo bi zadrževal
za mesec in — še čez . . .

Počitnic vse se veseli
profesor in dijak,
na potvanje vse hiti
ta peš in ta na vlak . . .

Ko križema potuje se,
vsak rad se okrepča
da „kava“ mnogo čuje se,
iz skušnje vsak prizna . . .

Izraz najsrčnejše zahvale

naj blagovolijo sprejeti sledeči cenjeni odjemalci, ki so nam s Svojim priporočilom Vydrove žitne kave (od 20. junija do 20. julija), pridobili novih naročnikov:

M. Avsec, posestnik i mlinar,
Viševk.

Martin Bač, trgovec, Olimje.

Ivan Baloh, posestnik, Moste.

Štefan Fr. Bayer, župnik,
Pokrče.

Još. Bertok, nadučitelj, Spod.
Skočije.

Ana Božič, kuharica, Bilčovec.

Ferdo Ferjančič, c. kr. gozdar,
Kamnik.

Jerica Fortuna, gostilničarka, Ljubljana.

Tomaž Forstner, čevljar, Črna.

Franc Göttlicher, Dalnavas.

Robert Ivanuš, posestnik, Zdole.

A. Jeler, c. kr. pismonoša, Sevnica.

Ana Jeras, sopr. nadsprevodnika, Ljubljana.

Janez Kavčič, sodar, Dražgoše.

Štefan Kočnik, škafar, Fošt.

Anton Kopolšek, posestnik, Podgrad.

Egidij Kovač, pismonoša, Begunje.

Alojz Kukec, čevlj. mojster, Veržej.

Marija Kvas, sopr. čevlj. mojstra, Konjice.

Florijan Mikloutz, posestnik, Piskerče.

Ljudevit Mlakar, pisar, Staritrq.

Franjo Oset, želez. pisar, Pragersko.

Jakob Pečnik, čevlj. mojster, Zupčavas.

Jos. Pinter, pismonoša, Bled.

Marija Ravnik, posestnica, Bled.

Matej Ražum, župnik, Sv. Jakob v Rožu.

Martin Repič, šolovodja, Markovec.

Lina Reven, sopr. c. kr. glav. davč. preglednika, Kočevje.

Jož. Seme, žel. uslužbenec, Trbovlje.

Franjo Sever, tržan, Ljutomer.

Nace Skrbinšek, šolovodja, Planica.

Egid Spacapan, postajenačelnik, Št. Peter pri Gorici.

Jožef Stanič, izvošček, Gorica.

Val. Stare, žel. uslužb. v p. i pismonoša, Srednjasvas.

Ivan Triller, ključav. mojster, Bled.

Anton Urbančič, učitelj, Boršt.

Jerca Zupanc, c. kr. pismonoša soproga, Srednjasvas.

J. Zupanc, c. kr. pismonoša, Srednjasvas.

Tovarniške == vesti.

karte so pomotoma označene kakor „dopisnice“. Prosimo, naše c. naročnike, da prekrižajo naslov „Dopisnica“ in napišejo mesto tega „Tiskopis“, ker smo morali zadnjo dobo plačati skoro redno kazenski porto.

Če je napisano „Dopisnica“, mora se namreč karta frankirati s 5 vinarji, če je pa napisano „Tiskopis“ pa le s 3 vin.

Povodom začetka novega šolskega leta izda Vydrova tovarna jako praktičen zapisnik za slovenske učitelje, ki se bo razpošiljal vsem g. učiteljem popolnoma zastonj brez razločka ako so naši naročniki ali ne.

Zadnji šte. „Domačega Prijatelja“ priložene naročilne

Vsi stanovi

iz vseh krajev so z Vydrovo žitno kavo neobičajno zadovoljni, kar dokazujejo sledeča nam tekom t. m. doposlana priznanja:

Jožef Gale, posestnik, Ravnobrdo . . . Pošljite mi zopet te znamenite kave, ker sem jo že tako navajen.

Ivan Hervatski, čevljar, Ljubno . . . Vydrovo žitno kavo mi Vaši odjemalci tako priporočajo, da si jo tudi jaz tem potom naročim 5 kg.

Peter Jereb, obč. tajnik, Litija . . . V dokaz, da nam Vaša žitna kava res ugaja naročam zopet 5 kg.

Ana Kocjan, posestnica, Štangarske poljane . . . Vsi od mene priporočeni naročniki so zelo zadovoljni z Vašo kavo.

Jakob Kopriva, posestnik in mlinar, Sv. Primož . . . Iz srca Vam izražamo zadovoljnost in prosimo za novo pošiljatev.

Rud. Kosér, učitelj, Vitanje . . . Pošljite mi k tretjemu 5 kg. Vaše žitne kave, brez katere moja družina ne more več biti.

Mici Krajncič, soproga šolovoditelja, Svetina . . . Z Vašo kavo smo prav zadovoljni, ter nam ni mogoče biti brez nje, prosim pošljite mi nemudoma zopet 5 kg.

DOMAČI PRIJATELJ

VYDROV MESEČNIK.

M. P. NATAŠA:

TRI ČAŠE.

Na vrtu mojega življenja
so vsklile meni rože tri . . .
V tri mlade rože, v tri kalihe
nalivam svojo srčno hri.

Napijem s prvo čašo tebi . . .
o lepa doba mladih dni . . .
„Vse mlade dni in njih novosti
naj Bog na nebu poživi!“

In drugo čašo pa povzdigam
ljubezni svoji v blag spomin.
No — bridki v njej napoj nalit je
pa kraj medu je zdrav pelin. —

A tretja čaša — kaj vam pravim,
okus mi nje je nepoznan . . .
A kalih ta do dna izpijem
— ko pride moj veliki dan . . .

Dr. IVO ŠORLI:

IZLET NA VISOKO GORO.

Črtica.

S anjava noč pada počasi na zemljo, sladko duhti po spomladi . . .
Tam zunaj se vse beli skozi temino . . . Tihi angelji v dolgih,
snežnih haljah sedijo po cvetočih drevesih in strmijo s svojimi
kakor to nebo temnomodrimi očmi v daljavo in le včasih se jim
zganejo svilene peruti, da zašumi rahlo in mehko . . . In pod
cvetjem diha devojka-zemljica in drhti in hrepeni . . .

Gospodinja mi je povedala, da je ravno sedaj umrla profesorjeva šestnajstletna hčerka Fanica v medstropju pod menojo. Ljubko dete je bilo in znalo je tako lepo pogledati. Zato mi je hudo pri srcu . . . Pa saj mi je vedno hudo, kadar čujem, da je padel cvet, še predno se je razcvetel . . . Nocoj v tej bajni noči pa mi je še dvojno hudo, zakaj, še posebno čutim, da je življenje včasih vendar tako lepo in da mora biti težka pot odtod, ko je nas ravno v prsih tako čudno in temno zažejalo in smo ravno hoteli stegnili roko po polni kupi. — Pa zamahne kosa in z boleznim žvenkom pada kupa na tla in se razbije . . .

Ah, to življenje, ki je včasih tako lepo! . . . Če pogledam nazaj, nazaj do takrat, ko sem ga začel živeti! Sedemnajst let sem imel tedaj in kakor solnčen, ves s pestrimi, duhtečimi cveticami posut travnik je ležalo takrat pred menoj in noga mi je silila tja ven na prosto plan . . . In šel sem in danes stojim že precej globoko v travniku in mnogo teh cvetic, ki so stale takrat kot sladke sanje pred menoj, duhtijo danes kot sladki spomini za menoj . . . Ne, ni bilo vse le prazen sen! Zato zmajam še vedno neverjetno z glavo, kadar mi pravijo, da je lepo, umreti v cvetu let in zato je mojemu, svetlobo ljubečemu srcu še vedno hudo, če vidim izginiti rožnato nožico skozi temna vrata.

Uboga Fanica — in niti enega poljuba ni bilo od ljubezni za „Lahko noč“! . . .

A Tebi Julka sem ga dal jaz s svojimi še nedotaknjenimi ustnicami in laže ti je morda spavati pod cvetečo jablano daleč tam gori med gorami . . . Saj si ujela vsaj en žarek tega našega božjega solnčeca, predno se je razgrnila čez te tista strašna, črna noč . . .

* * *

Bil sem takrat dovršil šesto šolo in živel že štirinajst dni zopet v svoji ljubi domači vasi. Toliko veselega solnca, ki ni tu gori prav nič pripekalo, kakor v mestu, toliko zelenih senc po svilenih tratah in toliko, toliko zlate prostosti! . . . Rajši sem se izogibal ljudem in sanjaril sam s seboj in le ob nedeljah popoldne sva sedela s tovarišem pod Brodarjevo hruško ob cesti proti Slapju . . . Ob tistih urah so prihajale mimo mladenke iz sosedne vasi. Vse so bile oblečene v polgosposke, snežnobeledne predpasnike s čezramnicami in srce mi je zaplalo, kadar se je zablížčalo med vejevjem . . . In stopale so tiho mimo z mehкими, božajočimi in čisto malce grešnimi očmi, tam za senikom, dvajset korakov dalje, pa so se zasmejale . . .

Tisto nedeljo se je prikazal ravno v istem hipu od nasprotne strani naš gospod župnik. Nekaj kakor senca njegove črne suknje se je razgrnilo naenkrat čez ta svetel košček božje zemlje in dekleta so obrnila svoje oči k tlom in spoštljivo pozdravila in midva sva vstala in se odkrila . . .

In vendar je bilo župnikovo lice dobrotno in odzdravil je s prijaznim glasom mladenkam in veselo pristopil k nama.

„Kateri gre jutri z menoj na Visoko goro? Rad bi spet enkrat videl svoje bivše farane in župnik me tudi že dolgo vabi, a sam ne maram hoditi. Ali greš ti?“ se je obrnil k meni.

Drugi dan sva se odpeljala na vse zgodaj. Bilo je svetlo krasno jutro, konjička sta dirjala po beli, brezprašni cesti in duhtelo je krepko po prostosti . . .

Ob devetih sva dospela pod Visoko goro. Ozka pot se je vila strmo med nizkim grmičevjem navkreber, tam gori na vrhu pa je kipel temen gozd proti nebu.

„Zadaj ravno za onim visokim drevesom je vas,“ je pokazal župnik in obrnila sva se počasi navzgor.

Še pred enajsto uro se je zabliskal izza smrečja križ na cerkvenem stolpu in hip pozneje se je odprlo pred nama. Okrog-inokrog so stale tiho visoke smreke, med njimi pa je zelenela sveža dolinica, ki je zakipela še le na oni strani v mehki, položni črti proti beli, veseli cerkvici, kateri so se gnetle vse na en kup k nogam pohlevne, s slamo krite hišice v tihi, pobožni udanosti. Samo ena je stala vsa vedra in ponosna tik zraven cerkve in gledala brezskrbno s svojega solnčnega sedeža nizdol . . .

„Tam gori je župnišče,“ mi je razlagal župnik. „Na desni od cerkve je pokopališče, tista hiša pod njim pa je cerkvenikova.“

„Ali je to že cela župnija?“ sem vprašal.

„Blagor! Potem bi bil imel lepo življenje! Ampak za vsako skalo dve uri daleč visi kaka bajta. Tu je samo vas in sicer vsa skupaj. Pač tam za cerkvijo na oni strani ravno pod hribom je še ena hiša, Jeranova, drugače vidiš vse, kar je. Toda pojdiva, meni se že oglašča želodec.“

Krenila sva kar preko hriba po ozki stezici in prišla za pokopališčem naravnost pred župnišče.

„Tam počiva moja rajnka sestra!“ se je ozrl župnik čez zid na grobove ter pokazal v kot, čez katerega se je sklanjala mogočna jablana. „Glej, glej, saj pride revica ravno na vrsto! Tisti, ki umrjejo zdaj prvi, bodo pod isto senco, a njo morajo pustiti pri miru, — dobro da vidim!“

Na pragu župnišča se je prikazal v tem hipu domači župnik, še mlad gospod, nekoliko mrkega, preresnega obraza, ki se mu je zdaj pa ves razjasnil. Dolgo sem moral čakati, predno sta se spomnila tudi mene.

Po kosilu sva se odpravila z našim župnikom po hišah. Vse je že vedelo, da je prišel prejšnji dušni pastir v goste in zavladovalo je veliko veselje na Visoki gori. Videl sem kako ga je tudi tukaj vse ljubilo, kakor pri nas. In morda še bolj kakor pri nas, ker do naše vasi je že vrglo veliko življenje včasih kak svoj moten val, kar je morda prav, a gotovo omadežuje vselej nekaj tiste tihe čiste idilične poezije gorskih vasic . . .

Povsod isti prizori: veselo vsklikanje, ginjen pozdrav in tuintam dobra, tiha solzica v trudnem starem očesu . . .

„In zdaj greva še k Jeranu; da odpraviva vse“, rekel župnik.

Stala sva na holmu za cerkvijo in gledala navzdol. Strmo se je spuščal svet v globino, da je bila videti tista kočica sto korakov pod nama kakor bi bila zdrsnila nekdanj z vrha in se komaj ujela tam spodaj. Sključena ženica je pospravljala pred njo in se trudno pripogibala in zopet vstajala.

„Revica!“ je vskliknil tiho župnik kakor sam zase. „Zdaj ji je ostala samo še Julka! Bogve, ali smrt vsaj njej prizanese! Moja najboljša učenka je bila! No, pojdiva pogledat!“

Ženici se je poznalo, da ni vedela še ničesar o župnikovem prihodu. Ni mogla in ni mogla priti k sebi in komaj ji je gospod izpulil roko, ki jo je hotela venomer poljubljeni.

„Že dobro, že dobro, mati!“ se je nasmehljaj. „Kaj pa Julka? Kje je? Ali je kaj zdrava?“

Tedaj pa je zlomil starko silen jok in počasi se je sesedla na klopico.

„Nič ne bo — tudi njo mi Bog vzame!“ je ihtela. „O Jezus! Pomagajte, če morete, gospod fajmošter. Od spomladi mi le polega, in vse noči prekašlja. Vse sem že poskusila — — —.“

„O, Julka!“ jo je prekinil župnik in se obrnil naenkrat proti veži.

Ozrl sem se tja in ostrmel. Kakor da stoji krasen angelj pred menoj. Dvoje velikih, zasanjanih sivih oči je strmelo v župnika, sladka ustka s snežnobelimi zobčki so bila rahlo odprta in cel val svetlih, zlatih las se je vlival čez njena ramena nizdol. Iz rok ji je bil padel v tem hipu glavnik na tla.

„Saj je ko rožica!“ je vskliknil župnik in stal tudi on kakor pred lepo prikaznijo. Potem pa je stopil urno k dekletu in vzel z obema rokama njeno desnico v svojo.

„Ali me ne poznaš več, Julka?“ se ji je nasmehnil.

„Oh, kdo bi bil mislil!“ se ji je izvilo iz prs, da se je župnik glasno zasmel. Meni pa se je zdelo, da je zazvonilo.

In župnik jo je izpraševal, ali jo boli v prsih, ali se poti po noči, ali mirno spi. Opazil sem, kako jo je preiskoval s svojimi ostrimi, malimi očmi in kako mu je postajal obraz bolj in bolj resen. Potem pa se je obrnil k materi in ji priporočal, kaj naj ji daja jest, kako naj pazi nanjo in obljubil ji je, da pošlje on neko zdravilo in tolažil, da ni nič hudega.

Takrat se je Julka prvič ozrla naravnost v me in najine oči so se za hip potopile druge, v druge zarudela je rahlo in jih povesila, a takoj so prišle zopet vse tihe in tako čudovito omamljajoče, kakor če se je spustilo kdaj v sanjah name ponočno nebo in sem strepetal sladke groze, a se nisem mogel prebuditi. In če sem se, bi se bil hotel takoj spet pogrezniti nazaj.

Treba je imeti sedemnajst let in da so te pogledale take oči, pa ne veš, kako si prišel čez grič spet domov in še vedno ne umeš, kaj govorita tista dva gospoda v črnih suknjah poleg tebe . . .

Še le tedaj:

„Da, ti, saj res! Julka Jeranova torej tudi pojde, kakor drugi.“

„Kaj ne da? — Ti si pol doktorja in tebi se tudi zdi?“

„Žalibog! Škoda! Kako lepo dekle je postalo! Koliko let ima?“

„Osemnajst bo kmalu. A še vedno jo je sama nedolžnost. No, sicer pa — ali ni bolje, da jo Bog vzame takšno?“

„Hm, ne vem. Če bi bila božja volja naj bi bila živela uboga stvarica, že zaradi matere! Ali kakor je božja volja!“

Mene pa ni držalo več v sobi in izrazil sem plaho željo, da bi si še malo ogledal kraj. Gospoda sta se imela gotovo dovolj pogovoriti sama med seboj.

Hitel sem ven in postal na vrhu griča. Solnce se je bilo nagnilo že globoko na zaton in v vejah nad menoj je rahlo završelo. Naslonil sem se na visoko smreko in se zagledal nizzdol.

Julka je sedela pred hišo in strmela nepremično pred se. Naenkrat pa se je ozrla navzgor in me zapazila. Pogladila si je kakor nehote krilo, a potem počasi vstala in izginila v vežo. V istem hipu sem videl priti njeno mater s košarico na roki pri nasprotnih vratih iz hiše in stopati trudno tja nekam okrog brda.

„Zdaj je sama!“ sem si mislil in se spustil urno po rebru navzdol.

Previdno sem se ozrl okrog sebe in stopil v vežo. Julka je prišla ravno iz izbe in obstala presenečena pred menoj.

„Zakaj si utekla Julka?“ sem se nasmehnil. Čutil sem, da je udarila tudi meni vsa kri v obraz.

„Saj nisem!“ je odgovorila tiho.

„Pa si! Zato sem prišel dol, ker te ne maram poditi s solnca. Kaj si sama?“

„Da, mati je šla na polje. Saj mora, ko nisem jaz za nič.“

Naenkrat je bila premagala vso plašnost in obrnila je svoje čudovite oči naravnost vame.

„Ah, Julka, kako si lepa! Ali veš, da si neizrečeno lepa?“ sem vskliknil skoraj nevede.

Zardela je do las in se nasmehnila.

„Kako znajo govoriti taki!“ je zmajala z glavo, kakor da ne veruje.

„Ne, Julka, prav res ne!“ sem prosil iskreno. „Ali veš, da nisem mogel prestajati več, odkar sem te videl, kar ušel sem in prišel k tebi. Ali greva malo na solnce?“

Stopil sem iz hiše in hotel sestiti.

„Ne tu, ne tu!“ je vskliknila. Tu je vse umazano. Stric je naredil pod hišo nekaj prav zame. Pogledajte, kako je lepo tu!“

Stopil sem zanjo in ugledal belo klopico skoraj vso skrito pod globokosklonjenimi vejami širokolistnatega oreha, zvezanimi z debelim sorobotom v priprosto, ljubko utico. Skoraj že vodoravni solnčni žarki so zlatili temnozeleno perje in duhtelo je močno in zdravo . . .

„Kako je mogoče biti tu bolan!“ sem si mislil in se ozrl nehote v Julko. Njeno vitko telo je bilo res nekoliko suhljato in obraz preveč nežen in bel, a drugače bi jaz ne bil mogel zapaziti nobenega slabega znamenja. Stala sva zdaj oba v poltemni ulici in ona je upirala v me svoje oči, kakor bi čakala, kaj porečem. A jaz sem bil pozabil vse okrog sebe in videl samo te oči.

Morala je čutiti moje zadivljenje, zakaj povabila jih je in sklonila svojo glavico. Tedaj pa sem strepetal in roka se mi je sama ovila njenega gorkega telesa. Pritegnil sem jo rahlo k sebi,

prijel jo s drhtečo desnico za čelo in nagnil njena usta k svojim . . . Sladka groza me je obšla in boječe sem jo zopet izpustil . . .

Tudi ona je bila, kakor da ji je za hip zastalo srce in s čudno zastrtim pogledom se je ozrla v daljavo . . .

Nad nama je tedaj tiho, tiho zašumelo in veliko, mehko listje se je počasi zganilo . . . Tam daleč pred nama pa se je ravno pogreznilo solnce veličastno in resno za blesteče vrhove . . .

Držal sem njeno ročico v svoji in se naslanjal mehko k njej. Bila sva oba vsa zbegana in nisva si upala pogledati v oči . . . In kakor da sem se bal, če bi se vendar ozrla v me, sem ji skrtil glavico na svojih prsih in jo pritiskal drhteč k sebi . . .

„Julka, če bi bil jaz tukaj, ali bi me imela malo rada?“ sem ji zašepetal. „Glej, hodil bi k tebi, kadar bi bila sama in — —“

Naenkrat sem se spomnil nečesa . . .

„Kje spiš, Julka?“

„Tam gori,“ je odgovorila in pokazala prvo okno nad nama. Od one strani ni bilo tako visoko in pod kapom je ležalo par štorov.

„Ti — ali smem priti drevi k tebi v vas? Kaj ne, Julka?“ sem silil ves prevzet te misli.

„Pa če bi kdo kaj zapazil?“ je vzkliknila prestrašeno.

„Nič se ne boj! Jaz spim pri tleh in ko bo vse tiho, pridem. Kaj ne, Julka?“

Objel sem jo z obema rokama in jo poljubljajal. In naslonila mi je glavo na rame in prikimala.

Brezkončno dolg se mi je zdel večer, a slednjič, ob enajstih, sta gospoda vendar vstala. Hitel sem v svojo sobo in jo zaprl za seboj.

Naslonil sem se čez okno in čakal. Nekdo je hodil še trenutek nad menoj in potem je bilo vse tiho . . . Samo v drevih je šuštelo in v travi se je oglašalo tupatam tenko vrčanje . . . Lunin srp je plaval visoko na jasnem nebu in svetil ravno toliko, da se je moglo razločevati črne križe po grobovih tam na desni.

Splezal sem počasi na okno in skočil previdno na tla . . . Vse mirno . . . Hušknil sem mimo cerkve in se ves zganil, ko me je oblil blede pramen večne luči . . . Na vrhu sem se še enkrat ozrl in se spustil potem naglo navzdol.

Položil sem tiho tri šture drugega na drugega in se vspel do okna . . . Mehka roka se je dotaknila moje . . . Napel sem ves moči, se potegnil navzgor in zdrsnil potem na pod.

Julka je stala poleg mene in se tiho nasmejala.

* * *

Trudno sem dvignil glavo z blazine, ko so me drugo jutro poklicali. V zvoniku je ravno bilo. Osma. Torej sem spal samo dobre štiri ure.

V duši sem začutil grenko praznoto. Danes bo treba iti . . . Morda sploh ne bom mogel več govoriti z njo . . . A to ni mogoče! Moram ji povedati še enkrat, kako mi je, pa naj se zgodi, kar hoče . . . Ne, ne morem jo tako pustiti . . .

Skočil sem naglo na pod ter hitel z opravljanjem. Morda pojmeta gospoda kam in potem se ukradem vsaj za trenutek dol.

V izbi sem dobil samo našega župnika, obraz je imel zelo resen in temno je strmel skozi okno.

„Ti še ne veš. Julko so šli previdet!“ je rekel, ne da bi se bil obrnil.

„Julko?“ sem zagrgljaj, kakor da bi me bil kdo zgrabil za vrat.

„Da, davi ob šestih se ji je ulila naenkrat kri iz ust in zdaj umira že dve uri. Gospod župnik je pri njej ves čas. Pustila je baje odprto okno in se prehladila.“

Sedel sem tiho na svoj stol in se sklonil globoko nad školjko kave.

„Sicer pa mora biti spoved itak že pri kraju!“ je zamrmral in pogledal na uro. „Počakaj tu, za mlade ljudi ni nič okrog takih bolnikov, jaz grem malo pogledat, kako je.“

Vzel je klobuk in odšel.

* * *

Oba gospoda je bila ta smrt zelo potrta in žalostno in tiho je bilo kosilo.

Tudi po poti sva z našim župnikom le malo govorila — očitno je bil globoko zamišljen.

Konjički so peketal veselo po beli cesti in Luka tam gori na sedežu je včasih zamahnil z bičem, da je počilo krepko in prešerno in jeknilo v hribu . . .

JOSIP BEKŠ:

PESEM LJUBEZNI.

Jesen se iz poletja je rodila,
umirale so prve bolne rože,
ledena burja je čez polje brila. —
Kako lahko mi bilo je pri srcu:
imela si me v mislih kdaj mogoče,
ginevale so s čela mračne sence,
od toplih sap prišle so želje vroče.

Ljubezen — nekdanj sem poznal jo,
in zdaj po dolgih, težkih dnevih
je spet prišla s podmladjo
v ptičjih spevih;
en sam utrip gorak je dal jo,
večer pokazal jo je hrepenečo
in z njo zgubljeno, a iskano srečo.

Še ne natisnjena Kettejeva pesem:

NE V ALBUM — V SRČE.

Ne v album, v dušo rad bi vašo te besede pisal,
da ne bi jih nikdar slučaj ni časa tek izbrisal,
da vedno bi vas spremljale, kjerkoli hodite,
kako da srečni bodete.

Kot parčki ptic se ljubijo z gladkimi kljunčki,
kot mlad junak z besedami sladkimi punčki
se laže, da jo ljubi, pôtlej bode kot metulj
na drugo cvetko splul,

tako je sreča. Pač od daleč kakor solnce sije,
a greste bliže, pa se ona za gorami skrije,
a če ne boste zanjo prašali, obišče vas,
na bele grudi svoje stišče vas.

Zato ne ginite mi hrepene po sreči,
krepko se trudite jo drugemu doseči,
če boste drugim srečo v srca vlivali,
jo boste sami uživali . . .

A če jo vendar iščete, po kaj, po kaj strmite
po širni zêmlji daleč, daleč? Ah, pustite
že vendar tuje kraje in vrnite se,
v srce ozrite se!

Kako samôtno je tu v njem, kot v starem gradu,
ki v bivališče je martinčku, gadu . . .
Ah! Srce, srce, prej krasno, zdaj zanemarjeno,
poparjeno, pokvarjeno . . .

Okrasite je spet, da bode zopet čisto
in dobro, rahločutno, kakor srce tisto,
še veste, v tistih lepih mladih dneh? . . .
In — pomlad bo prišla, skopnel bo sneg.

27. IV. 98.

OJ NE BELI PLATNA :

Oj ne beli platna
zame v solncu jasnem,
mati, duša mila!
Kaj mi peča svatna
v dnevu dolgočasnem,
kaj mi v skrinji svila!

Kakor nagel cvel je
fant na srcu mojem,
ljubček moj brez para!
Ah, odkar zvenel je,
pesni več ne pojem,
duša mi ne mara. —

Sanjam: on edini je,
črne kodre nosi.
črne v čelu belem! —
To pa le spomin je,
in srce, samo si
pač na svetu celem!

Vida.

VÁCLAV KOSMÁK:

POPOTNIK IN PEŠ.

(Preložil Jožef Gruden.)

Dež za solncem mora biti,
Za veseljem žalost priti.

Koliko jih je, ki se ne zmenijo za ta pregovor in če se jim kaj posreči, brž potratno živé. Da je res tako, uvidiš, dragi bralec, iz te sličice.

Novski poštar je imel kodra, ki toliko da ni govoril in je bil bolj prebrisan od marsikaterega človeka, kakor se je večkrat hvalil sam poštar, ki je pa znal tudi latinsko.

Nekoč je obiskal poštarja sorodnik iz ptujine. Ostal je na pošti nekaj dni. Nekega dne sta šla po kosilu gledat na polje, kako kaj žito kaže. In lepo vam je bilo polje, da je bilo veselje. Rž je že cvetela, ječmenu in pšenici se je pripogibal težki klas, po lokah pa milijoni cvetic — rumenih, modrih — kakor bi bile z mavrice popadale.

Poštar je moško koračil, zadovoljno zibal okrogli trebušček ter zdaj tukaj zdaj tam malo postal. Ko je se spet nekoliko ustavil, je položil roko prijatelju na ramo ter kazal na svoje polje, rekoč: — Vidiš tam onole krasno pšenico? — Ta je moja! — In tamle ono repo, primojruha, da ni nobene lepše — ta je tudi moja.

— Bog ti je blagoslovil, moram reči.

— Blagoslovil! Koliko se pa tudi trudim in peham.

— Kam pa ti je ušel pes — glej, da se ti še ne izgubi?

— Ni straha. Če ga konec sveta povedeš, ubral bi jo domov kakor misel. Nič takih psov! Stoj, boš kmalu videl. Segal je v žep ter privlekel križni tolar. — Lej tale tolar bom skril tukaj v grm. Bila sta baš pri ograji, kjer je docvital šipek. — Ko prideva domov: porečem mu: Kastor, tolar sem izgubil, pa mi ga prinese domov. No boš videl, da mi ga bo.

— E beži, beži, je dejal gost.

— Boš videl, no. Zdaj pa kreniva na stezo, pokažem ti še svoj gozd potem pa pojdeva domov.

Odšla sta proti gozdu. Kar je prišel po cesti popotnik s culo na plečih. Požvižgaval si je in z leskovko vihtel krog sebe. Nič

se mu ni kaj mudilo. Ko je prišel k šipku, je postal in polglasno izpregovoril: Raca na vodi, tukaj je prijetno. Ležem malo v senco — pot mi tako ne uide.

Zleknil se je v mehki travi, del roke pod glavo ter zrl v sinje nebo. Škrjančki so prepevali, poljski murni škripali, vrtnice se usmivale iz zelenega perja, žito je okoli in okoli tiho šepetalo, kakor deca, kadar si zvečer pripoveduje pravljice. Zdaj mu je začelo solnce svetiti v oči. Obrnil se je, da bi malo zadremal. Kar se v grmu nekaj zalesketa. Iztegnil je roko potem pa planil kvišku: — Oho tolar, tolar! Nič več se mu ni hotelo dremati. Zadel je culo na pleča, stisnil palico v roko in veselo žvižgaje korakal naglo naprej.

Zdaj se mu je pridružil lep koder, skakal je nanj kakor na starega mu prijatelja, vlekel ga za kamižolo, vohal, cvilil — — —

— I kaj je pa to, si je mislil mladenič, da ta pesek tako sili v me. Kar sem živ, ga še nisem videl. Začel ga je odganjati! —

— Greš po drva, ti pokora pasja, ti!

Pes je odskočil, ne pa zbežal.

— E, zakaj neki, si je mislil, lep pes si, lahko izkupim nekaj kronic za te. — Kar z menoj, pa je; na kužek, na!

Pes je poskočil pa se ga držal kakor senca, a v enomer ga je povohaval.

Mladenič je že šel skozi to in ono vas, ko je naposled zagledal veliko gostilno tik ceste. Tukaj se je ustavil. Solnce je že šlo za božjo milost.

— Dober večer Bog daj, je veselo pozdravil gostilničarja, prosim vrček piva pa eno pošteno večerjo.

Gostilničar ga je pomeril z očmi, kakor bi ga cenil.

— Kaj me gledate, menda mislite, da sem brez cvenka, je spomnil popotnik, zapazivši gostilničarjevo nezaupnost, danes mi je bila sreča mila, našel sem tale tolar.

Potegnil je srebrnik iz žepa. Pes je hlastnil po njem. — No, no le počasi. Pa me vendar ne boš uklal, kali! se je hudoval nad njim popotnik ter urno vteknil denar v žep. Ko pa je gostilničar zagledal srebrnik, je ubral druge strune: — I kaj bi tisto kdo Vas vpraša po denarju. Meni se je le zdelo, da sem Vas že nekje videl, zato sem Vas tako ogledoval. Kaj bi radi za večerjo?

— Kaj imate?

— Telečjo pečenko s salato.

— Pa kakšno jajce pri salati bi ne bilo slabo.

— Koliko pa? dve? tri?

— Štiri! jaz jih imam rad.

— Rezka! je zaklical v kuhinjo — telečjo pečenko s salato pa štiri jajca. Sam pa mu je prinesel vrček piva.

— Dobro ste zadeli. Ravnokar smo nastavili.

Popotnik je pil v dolgih požirkih, branil muham pa godrnjal: — Joj, koliko muh, celi roji!

— Če Vam drago, stopiva na vrt. Jaz sedevam zvečer jako rad na vrtu.

Šla sta v uto. Mladenič si je zalagal s pečenko, pridno zamakal s pivom in kmalu je bil veselejši od Rotšilda.

— Lepega peska imate, je hvalil gostilničar.

— Kaj Vam je všeč? Vem, da! Kupite ga.

— Kje ste ga vzeli?

— Vzel? Tako star pes Vam ne gre s ptujcem. Moj je! če mi daste šest kron, bo pa Vaš!

Gostilničarju je bil pes po volji zato je brž dejal: — Nekaj boste dol spustili.

— Niti vinarja!

— Štiri krone Vam pa že dam — — —

Zdajci so zaigrali muzikantje pred gostilno.

— O presneto bodi! je vskliknil mladenič. Ali je prijetno tukaj! Veste kaj, gostilničar, če plačate tem muzikantom, da bodo en čas igrali, pa Vam dam psa za štiri krone.

— Nate, Bog daj srečo. Vdarila sta pa je bil kup narejen.

— Samo če je ne bo popihal za Vami, je dvomil gostilničar.

— Dva, tri dni mora biti privezan — pa se ne gane od Vas.

Prišlo je še nekaj gostov, ki so tudi na vrtu pili. Muzikantje so pridno igrali — bili so Čehi — luna je sijala, potonike in rože dišale — pivo izborno: mili popotnik je bil kakor v nebesih.

Pozno v noč, kadar so bili že vsi gostje odšli, je rekel gostilničarju:

— Kaj bodo muzikantje v gostilni spali? Že dolgo se nisem pošteno naspal. Morda imate kakšno sobo, kjer bi človek črez dolgo časa spet enkrat sladko zaspal.

— Kaj bi je ne imel. Le kar za menoj. Jutri bova to že poravnala iz kupnine.

— Prav pravite.

Peljal ga je v čedno sobo. Pesek je pritekel za njima.

— Lahko noč, je velel gostilničar.

— Lahko noč, je ponovil popotnik.

V sobi je bilo soparno in popotniku vroče v glavo. Odprl si je okno, da bi v hladnem nočnem vzduhu spal. Slekkel se je, prekrizal ter legel.

Toliko da se je dobro ulegel pa je že spal. Snival je o bogatih pojedinah, o krasni godbi; izprehajal se je po razkošnih vrtih z razkošnimi devami, vozil se je v kočiji in kdo vé, kaj še vse.

Naposled se mu je sanjalo, da kleči pri velikem grmu in koplje same tolarje. Kar se pridrvi proti njemu razkačen bik, voha, rjove — rad bi zbežal — a ne more! Bik je že pri njem, čuti njegov gorki dih — mrzel pot mu stopa na čelo — hoče zakričati — pa zastoj! V tem se vzbudi.

Solnce je že sijalo skozi okno. Pogledal je krog sebe, kje da je? Spomnil se je, kje. Poklical je peska, pa peska nikjer.

Plane iz postelje, pogleda pod mizo, posteljo, za peč, ali peska ni pa ni. Hoče obleči hlače — pa hlač ni tudi nikjer s tolarjem vred! —

Mladenič je kar ostrmel. Bil je brez hlač. Obul se je, oblekel kamižolo ter šel z vznemirjenim srcem v gostilno. Ko ga je pa gostilničar zagledal v taki paradi, ga je debelo pogledal ter tlesknil z rokami:

— Da te turška motika, kakšni pa ste!

— Ali niste nič videli mojega peska?

— Ne! Zakaj?

— Ušel mi je z mojimi hlačami in s tolarjem vred.

— Pa menda vendar ne! ta bi bila lepa! se je čudom čudil gostilničar. — S čim mi boste pa zdaj plačali, cigan ciganski!

— Pošten človek sem, sam Bog vé, da sem. Še tri srajce in dvoje spodnje hlače so v culi, morda bo vendar zadosti, kar sem sinoči zapil. Ali za Boga milega, kam čem tak po svetu? To vražje ščene mi je odneslo ponoči hlače — drugače si ne morem misliti!

— Povejte mi po pravici, kje ste dobili tega kodra?

Popotnik je pripovedoval, kako je našel tolar in kako se mu je pridružil pes.

Gostilničar se je udaril na čelo: — Bes te lopi, ta pes je novskega poštarja!

Pol vraga Vam je ta koder. — Zdaj pa kar tja — a Vaše perilo ostane za zdaj pri nas.

* * *

Ko je prišel poštar z gostom vred domov, je pritekkel za njima koder z iztegnjenim jezikom. Poštar je segel v žep, privlekel tolar, pokazal ga psu, rekši: — Kastor, poglej, izgubil sem! Kastor je povetil glavo k tlom zemlji, začel vohati ter stekel v ono stran, odkoder sta prišla gospoda.

— Kmalu bo tukaj s tolarjem, je dejal poštar, — boš videl, da res.

Ali minila je ena ura, dve — a peska ni od nikoder. Poštar je nemirno hodil semintja: — Kaj se je neki pripetilo Kastorju?! To se mi čudno zdi! Prebita reč, vendar.

Solnce je šlo za božjo milost — a peska nikjer. Prižgali so svetilko, gospodinja je poklicala družino k večerji — ali peska od nikoder. Poštar še večerjati ni maral, stal je pri oknu, gledal, gledal a zastonj! —

Odbila je ura deset, vse se je spravljalo v postelj — le poštar je vzdihoval: — Saj sem res neumen, in sem! Tak pes! Nič več ga ne bom videl, in ga ne bom!

— E nehaj že no, nehaj, pa spat pojdi, prosim te, se je naposled razjezila poštarica. — Ta se ti že ni izgubi, se že kod potepa! Jutri bo na vse zgodaj doma, boš videl, da bo!

Poštar je res šel v postelj, a dolgo ni mogel zatisniti očesa; šlo je že na polnoč.

Kmalu po polnoči je zaslišal postilijon, ki je spal na slami pred hlevom, lajajočega psa pred vrati. Skočil je s slame pa odprl vrata. Tam je stal pes in držal v gobcu — hlače.

— No, no, si že priden Kastorček, se je smejal postilijon, gospod se je že bal, da te ne bo nikdar več nazaj! Kje si pa dobil te hlače? Daj sem!

Hotel mu jih je vzeti, a pes mu je pokazal zobe ter zbežal.

— Poglej si no spaka, bi me še kmalu uklal! Kastor je hotel steči za gospodom v prvo nadstropje, ali vrata na stopnice so bila zaprta. Legel je pred duri na hlače. Hlapec mu jih je spet hotel vzeti, ali pes se je zaprašil vanj, da je odskočil.

In godrnjaje se je hlapec vrnil v slamo pred hlev.

Ko je dekla drugo jutro odpirala vrata na stopnice, je smuknil Kastor noter, stekel gor ter praskal gospodu na vrata. Kadar pa je poštar zaslišal psa zunaj, je planil k vratom, jih otvoril ter tlesknil z rokami:

Evo Kastorčka, kaj si mi pa prinesel to? Vzel je hlače v roke, jih ogledoval pa majal z glavo, dokler se mu niso odprle oči: Segel je v žep in res — privlekel tolar!

Kar samo se mu je smejalo: — Kje ste vsi, je klical, pojte no gledat, kaj mi je naš Kastorček prinesel!

V hipu so bili vsi krog njega. Poštar pa je zmagoslavno kazal tolar: — Tukaj je! Vidiš, prijatelj, kaj ti nisem pravil, to ti je pes, da nikdar tega! V čem je prinesel! V teh hlačah! I komu si jih pa vzel, Bog nas vari?

Pes je kihnil, se stegnil ter radostno mahal z repom.

Na pošti so si ubijali glavo, kako se je neki to zgodilo? Poštar je nesel hlače v urad ter pripovedoval to prečudno dogodbo vsakemu človeku.

Kmalu so zvedeli v bližnjem mestecu za ta dogodek. Prihajali so meščanje občudovat osamele hlače kakor nekako čudo.

Gospod poštar jo je od samega veselja mahnil s svojim gostom v gostilno na vino. Oba sta se ga bila nalezla. Opoldne sta prišla h kosilu. Krasen dan je bil — obedovali so na vrtu. Ko so bili baš v najživabnejšem pogovoru, je vstopil postilijon: Prosim gospod, neki človek je tukaj brez hlač pa bi rad z Vami govoril.

— Kar sem naj pride.

Tujec je vstopil od rdečice oblit.

Ko ga je Kastor zagledal, je skočil k njemu ter se mu dobrikal. Vsi so čudnega moža debelo gledali.

— Kaj bi radi? ga je samozavestno vprašal poštar.

— Prosim, gospod, oprostite, ali ni ta Vaš pes prinesel hlače domov?

— Bo nekaj takega.

— Moje so.

— Kakšne pa so?

— Sive, suknjene.

— Na to pa vse omizje v smeh, da so imeli solze v očeh.

— Za Boga, kje Vam jih je vzel?

In ptujec je vestno pripovedoval, kako se je to pripetilo. Toliko da se ni jokal, družba se je pa smejala.

Kadar pa je vse povedal, je dejal poštar:

— To pa res ni kar si bodi. Pojte z menoj, da Vam dam Vaše reči nazaj.

— Ali gospod, kako pa bo s tolarjem. Zaradi njega se mi je včeraj dobro godilo, a zdaj sem ostal dolžan v gostilni.

— No, ker je že taka, nate ga, a kadar spet kaj najdete, ne sedajte mi takoj za pogrnjeno mizo. Kaj lahko Vas zopet goljufa.

— A tebi, Kastorček, naročim odo, naslikati dam ta dogodek pa ga pojdem kazat v Pariz na rastavo, če Bog da, da je res.

* * *

Mili bralec! Danes sem ti naslikal sliko po stari anekdoti in vse je končalo s smehom; prihodnjic ti napišam resnično povest, ki se je završila z jokom, kakor sleherna lahkomišljenost.

VITOJ JELENC:

BALADA.

„Ne hodi, ne hodi
moj ljubček odtod;
nevarna ponoči
pomorska je pot.
Glej, morje žari,
valovje blesti;
ne hodi odtod
nevarna je pot.“

„Jaz moram na morje
tja v sredo valov
obilni obeta
ponočni se lov!“

„Glej morje žari,
valovje blesti,
in vile pomorske
svoj rajajo ples!
Gorje, kdor jih moti,
gorje kdor jih gleda.“

V neznane globine
potegnejo čolnič
nikdar se ne vrneš
moj ljubček nazaj!“

„Kaj mar mi nocoj
če morje žari
valovje blesti.
Jaz moram na morje!“

Ne plaši nevarnost me vsaka
a sreča na morju me čaka!“
In čolnič odpel je
na morje odšel je.

Dekle pa je čakalo,
a ni ga dočakalo.

TINEA:

MOJA POSEŠTRIMĀ.

Nikdo ni vprašal po njej, nikdo je pogrešal in vendar — nekega dne pomladi je bila tu!

Proti večeru, ko je postajalo hladno, ko je že ležal polumrak okoli naše hiše, se je ustavil lahek, enovprežen voz pred vrati in iz voza je stopila polagoma postarna, polugospoška ženska z dveletnim otrokom, opravljenim v belo, s kozuhovino opremljeno obleko.

Jaz, ki sem bila takrat petletna deklica, sem stala od daleč ter s strahom in občudovanjem gledala na to tujko in njenega otroka.

A za me se ni zmenil nihče, imeli so opravka okrog voza vsi, ki so prišli iz hiše, pred vsem moja babica in moja mati. No, ni eni ni drugi se ni bralo kako veselje na obrazu ob pogledu na lepo dete, marveč natančen opazovalec bi bil opazil baš nasprotno ter sklepal iz tega, da tu ne more biti vse naravno.

In res, tuja ženska niti ni šla v hišo, marveč po kratkem postanku je voznik molče obrnil, ter še enkrat ozrši se po samotnem domu, odpeljal ono neznanko po poti, po kateri je prišel.

Dete pa je vzela babica ter prijazno je pogovarjaje nesla v družinsko sobo.

Mi domači otroci, to se pravi: jaz in moja dva brata, jo uderemo za njo — da se za v prvo prepričamo, ali ta malička ostane vedno pri nas in pa da izvemo, kako jej je ime.

No, zvala se je Ana, rekali so jej pa Netka.

Ljubka je bila, ta Netka, toda zelo plaha in na vratu je imela rudečo liso.

Obleke je imela mnogo.

Vsakovrstni klobučki in plaščeki, ki so vzbujali moje posebno zanimanje so mi prikupili malo neznanko v par urah. Znosila sem jej v naročje najlepše igrače, tekla na vrt po rumenih trobentic in belih marjetk ter v zadregi pulila vse kar s koreninami, pa zvalila jej vse skupaj na klop, kjer je sedela.

Seveda se je pri tem njeno belo krilo prav po nepotrebem zamazalo z vlažno vrtno prstjo. A kaj ni je bilo tega mari, ker sem bila takih rečij vajena, — ne pa tako menda Netka, ki je začela takoj tiho in boječe jokati.

Moja mama jej je dala mehko kuhano jajce in potem še mleka in na to je otrok kmalu zaspal. A spečo smo prenesli

v babičino sobo, ki jej je bila odmenjena za stanovanje in ki je bila za nas popolnoma nepristopna.

Tako smo bili zopet sami med seboj.

Moja brata se nista brigala več mnogo za dete; tembolj pa je mene vleklo k mali Netki. Mama me je tolažila da bova še mnogo skupaj, ker ostane Netka vedno pri nas.

In tako je tudi bilo.

Minevali so tedni in meseci in tudi moja bojazen, da mi jo odpeljejo zopet je minula polagoma.

Mamica mi je kmalu vso stvar prav modro pojasnila, povedala mi je, da je ta Netka moja posestrima, ki je doma v Trstu, pa da mora bivati zaradi tiste rudeče lise na vratu zunaj Trsta, dokler ne ozdravi.

Po preteku nekaterih dnij jo prinese mama iz sobe in zdaj je bila že popolnoma domača.

Smatrala sem jo za svojo sestro; a to mi ni šlo v glavo, da me ne razume prav nič.

Kako besedico je spregovorila, a ta mi je bila tako neumljiva, da sem tekla k varuhinji, ki smo jo imeli vsi otroci skupaj, da mi pove, kaj hoče Netka.

Toda služkinja je dejala pomenljivo, da je jezik, ki ga govori Netka, italijanski, pa da se že privadi počasi tudi naši govorici.

In s tem tolažilom je odstranila varuhinja tudi zadnjo oviro, ki je dotlej še ločila moje srce od srca male Netke.

In zdaj so nastopili dvojno lepi dnevi.

Narava je bila od dne do dne krasnejša in mi smo bili vedno v njej.

Spočetka nekoliko bolešno dekletce je očitvidno okrevalo v tej lepi sveži prirodi in ob priprosti postrežbi v naši hiši.

No, izginili so pa tudi oni mestno našareni klobučki in plaščeki in na njih mesto je stopil jednostaven trepežen slamniček z belim trakom in svetel snažen predpasnik, — prav kakor sem bila opravljena jaz in kakor je bila volja moje mame.

Tako je šlo dalje to lepo malo življenje, — noben oblaček ni motil naše mlade sreče.

Kmalu pa se prikrade tak oblak na moje jutranje obzorje. Opazila sem namreč, da ima babica rajši Netko od mene in to me je silno žalilo.

Pozneje — čez par let še le sem razumela, da je bila Netka sirota brez očeta, ki jej je umrl, mati pa ni hotela skrbeti za svojega otroka in naposled se je je usmilit moj oče, materin brat.

Ali tudi Netka sama je kmalu začela spoznavati svoje izvanredno stališče v hiši. In to je bilo, kar jo je delalo precej plaho in krotko vkljub njeni italijanski naravi.

No, ne le, da jo je oeskončno osrečevalo, ker sem jo smatrala za svojo sestro, marveč čutila se je celo srečno, ako mi je mogla s čim postreči.

Ko je začela hoditi v šolo tudi ona, tedaj sva bili nerazdružni tovarišici in ona mi je vedno nosila mojo težjo torbo, a meni je prepuščala svoj lahek abecednik.

Vse naju je imelo za sestri in midve sami sva si tudi bili sestri, dokler smo bili otroci.

A z leti je rastel tudi propad med njo in med menoj.

Njena živahna italijanska narav — se ni strinjala z mojo hladno gorenjsko.

Kar je mene žalostilo ali spravilo v melanholijo, temu se je ona smejala. Razvijajoča se drznost njenega temperamenta jej je tudi odganjala strah pred mojimi štariši ako sva skupaj učinili kako neumnost.

Nekoč n. pr. je bilo, ko sva se napravljali v cerkev. Odhajaje pustiva luč goreti in preproge v sobi so se v najini odsotnosti vžgale in v sobi je nastal ogenj. A prišedši domov, sve videli, kaj sve napravili in jaz sem se jokala srama in strahu — ona se pa ni zmenila čisto nič, niti se čutila kaj prizadeta!

In tako je bilo mnogokrat. Naposled so moji dobri stariši jeli uvidevati, da je za me njena družba odločno kvarljiva.

A moj oče je bil dober. Odposlal je rajši mene v mesto proč, da me odtrgne pogubnemu vplivu moje posestrime.

Toda njej sami je v moji odsotnosti postal naš dom in naš domači svet premajhen. Noč in dan je mislila na svojo bodočnost, na Trst in jadransko morje, to svojo domovino in celo na svojo mater, ki pa se ves čas niti zmenila ni za njo. Ne prijazni opomini, ne dobrota moje mame jej ni izbila iz glave misli, da je njena sreča le oni svet tam daleč ob morju!

S solzami v očeh je prosila, naj jo puste proč, naj ne skrbé za njo nadalje in jej puste skrbeti po svoji lastni volji.

In tako se je zgodilo, da je nekega lepega pomladnega dne odšla v Trst — nenadoma, kakor jo je zanesla pred šestnajstimi leti nenadoma usoda v našo hišo . . .

V Ljubljani sva se še videli, obiskala me je na stanovanju. A njeno mrzlo bitje, katero sem zdaj opazila na njej, je bilo za me kakor slana in zamorilo je še ostalo cvetje ljubezni do nje.

Mej tem so minula leta. Malokedaj sem čula o njej, kajti le redkokrat mi je pisala in vsako njenih pisem je bilo preveto bezprimernim cinizmom in satiro.

Pisala mi je o svojih „pridobitvah“ in „nadah“ in o življenji tam v Trstu, svojem rodnem kraju.

Nekega dne pa me preseneti z novico, da se je — poročila. In s kom?

Z nekim pomorščakom, ki ima zelo dobro plačo, ki jo zelo ljubi — in take reči.

To je bilo njeno zadnje pismo in potem dolgo . . . dolgo . . . nič več.

(Konec prih.)

?? UGANKE ??

Razpisujemo danes

osmi natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 20. avgusta. Naslov: „Domači prijatelj“ v Pragi VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrove žitne kave in člani njihovih družin. Število rešenih ugank ne odločuje, morajo biti ali najmanj 3 uganke rešene.

Cene 50:

- I. Garnitura vaz.
- II. Ivan Cankar: „Kralj na Betajnovi“ (krasno vezana).
- III. Slika s krasnim okvirjem: „Pogled na Vintgar“.
- IV. Skrinjica za šivanje.
- V. S. Gregorčič: „Poezije“ (krasno vezana).
- VI. in VII. po 3 skudelice za kavo.

Dobitki sedmega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

- I. Servis za liker v podobi gob (mušnic): Ivan Stukelj, nadučitelj, Frankolovo.
- II. Zoška Kveder: „Iz naših krajev“ (krasno vezana): Anton Grajžar, Št. Vid pri Zatičini.
- III. Slika z okvirjem: **Pogled na Reko**: Ivan Rijavec, žel. čuvaj, Barkovlje.
- IV. Dekorativni kip: Tomaž Wrulich, mojster, Borovlje.
- V. A. Aškerc: „Balade in romance“: Florian Veninšek, organist, Rečica.
- VI. i VII. po 3 skudelice za kavo: Mimi Gruden, sopr. c. kr. kanclista, Podgrad. Nuša Slamberger, hčerka c. kr. notarja, Kranj.

85. Sestavljalna uganca.

Anton Dokler, Sevnica.

a	a	a	a	b
c	c	e	e	e
g	i	i	i	j
j	k	k	k	e
l	l	n	o	o
r	r	r	š	z

- krstno ime
zdravilna rastlina
sodnijski izraz
trg na sloven. štaj.
mesto v francoski koloniji v Afriki
ima koristna domača žival

Začetne črke zgoraj dol čitane dajo ime slov. pisatelja, končne črke zgoraj dol čitane dajo ime slov. pesnika.

86. Uganka.

Valentin Zablačan, Glinje.

Sestavite iz naslednjih besed znan narodni pregovor! Kdo, ser, selo, smola, Rim, zmota, pio.

87. Magični kvadrat.

Franta v Št. Jurju.

a	a	a	b
r	r	s	s
s	s	t	t
t	t	t	u

88. **Skakalnica.**

Micika Stegnar, Maribor.

ko								ba
	zver	vo	da	boš	ko	kar	Po	zen
	moš	če	ko	di	gle	Kaj	za	ba
	mlad	ska	ti	re	ti	ro	je	ki
	To	jo	lin	vr	mo	ki	ra	gle
	šan	po	ki	to	ko	Pe	dras	lin
	svo	je	tu	té	ri	je	da	sta
	dru	stra	ba	Pri	ho	o	te	pi
	ža	no	di	ho	Pe	sto	ra	zver
ži								ku

89. **Homonim.**

J: X. v N.

„— je zlato“ pravi pregovor. Marsikdo vzdihuje, da mu je —, ima toraj — in —. Vendar se njegov — s tem zlatom ne da poravnati.

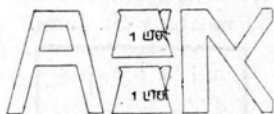
90. **Šaljiva uganka.**

Silvester K., Razbor.

Domače živali le tri četrtinke obdrži za se in — človeka imaš, katercga vendar gotovo poznaš, ker tajni je ljubček poštarjeve Minke!

91. **Rebus.**

Solovej, Praga.

92. **Številna uganka.**

Jagvar v N.

123425 = zver,
425123 = ladija.

93. **Križ.**Valentin Zablačan,
Glinje.

a
a a a
n n n n t
t t t
t

94. **Palindrom.**

E. Rubin, Praga.

S tremi črkami
vpogne ga vsak,
a nazaj —
niti z mogočnimi brkami
ga ne zlomi junak . . .

95. **Tajinstveni napis.**

Milena v Kranju.

Pr. ESVE — rNo v A v
ESE LI. Ca v L. IUBL —
JAN — I.

96. **Skrivalna uganka.**

A. Omejčeva, Ljubljana.

V vsaki naslednjih besed je skrit zlog, kojih zlogov sestavek daje znan pregovor:

„Radost, narod, urar, Zlatica, tabor,
urad“

VSEBINA: M. P. Nataša: *Tri čaše*; Dr. Ivo Šorli: *Izlet na visoko goro*; Josip Bekš: *Pesem ljubezni*; Kette: *Ne v album — v srcé*; Vida: *Oj ne beli platna*; Václav Kosmák: *Popotnik in pes*; Vitoj Jelenc: *Balada*; Tinea: *Moja posestrima*; *Uganke*.

- Anton Lednik*, župnik, Sv. Duh v Ločah . . . Ker mi Vaša izvrstna kava jako ugaja, prosim pošljite mi zopet 5 kg. vrečico. Na mojo priporočilo jo župljani prav radi naročujejo.
- Janez Milač*, posestnik i trgovec, Olševček . . . Ker se je Vaša kava splošno priljubila, zatoraj blagovolite poslati zopet 5 kg.
- Ljudevit Mlakar*, pisar, Stari trg . . . Vaša izvrstna kava si je v kratkem času pridobila pri nas mnogo odjemalcev, ker prekosi v kakovosti vse tuje kave. Ostanem Vaš stalen naročnik.
- Blaž Müller*, puškar, Borovlje . . . Vaša žitna kava je zares izvrstna, ter vsled tega priporočljiva v vseh krogih. Mi jo ne bomo več opustili.
- Vekoslav Ravnikar*, c. kr. poštar in veleposestnik, Ljubljana . . . Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše izborne žitne kave.
- Fr. Rojec*, davčni izterjevalec, Radovljica . . . Pošljite mi takoj zopet eno vrečico Vaše izvrstne žitne kave, ki mi je postala nenadomestljiva in gre posebno otročičem v slast. Kakor sem slišal tudi od drugih, ni boljše hrane za otroke kakor je Vaša žitna kava. Ko se jo otroci navadijo še ne marajo samega mleka več piti.
- Ferdo Rosenstein*, nadučitelj, Stranice . . . Vydrova žitna kava izvrstno diši zatorej le po njej.
- Iera Slapšák*, nadučit. soproga Vodice . . . Naročam zopet 5 kg. Vaše kave, ker se je v moji hiši popolnoma udomačila.
- Janez Slovinc*, gostil. i posest. Spod. Pohanca . . . Vaša žitna kava zlasti mojim otrokom vrlo ugaja.
- Egid Spacapan*, postajenačelnik, Št. Peter pri Gorici . . . S poslano žitno kavo smo vsi prav zadovoljni.
- Jakob Stante*, nadučitelj Blagovna . . . Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše znamenite kave.
- Simon Suhadolnik*, rudar v p. Dragovško . . . Pošljite zopet 10 kg. izvrstne kave, ker nam vsem zelo ugaja.

Rešitve ugank v 6. številu.

70. Rože ni na vrti zoper moč smrti. 71. Nič, čin. 72. Volk, osel, leto, klop. 73. A, Ema, breza, Amerika, svila, oko, a. 74. Perite edino-le z milom družbe. 75. Rim, rama, komar, marmor, Miramar. 77. Repa, tica = repatica. 78. Azija, 79. Robec, sreda, korec, cebra, denar. 80. Sreča. 81. Č, peč, cepec, čep, c. 82. Nobeden Slovenec ne zapusti svojih. Vodnik. 83. Kapa, kepa. 84. Sestilo bodilo po svetu hodilo ni pilo ne jelo pa le je živelo.

76. Življenje človeško podobno je vodi,
ki vsaka po drugej strugi hodi.
Ko drv pol sežnja v peč bi se delo,
če zraka ni dovolj, ne bi gorelo.
Če ne ropotajo po noči koleša
zatisniti mlinar ne more očesa.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Prispevki za pokroviteljnino „Domačega Prijatelja“: Prenos iz 7. številu: 56 K; Anton Eržen, učitelj, Podgorje-Sevnica 50 vin. Skupaj: 56 K 50 vin. — Pristrčna hvala!

Listnica uredništva: Zaradi selitve so se odgovori nekterim so-trudnikom nekoliko odtegnili. Odslej bom odgovarjala vedno takoj in pismeno. Naslov: **Praha-Vinohrady, Slezská třída 32.**

„ISKRE“,

zbirka slovenskih in hrvatskih črtic v okusni opremi z mnogimi perorisbami akad. slikarja M. Račkega se dobe za 2 K, pri pisateljici: *Zofki Kveder-Jelovškovi*
Praha-Vinohrady, Slezská třída 32.

VYDROVA TOVARNA HRANIL PRAGA-VIII. (KRALJ. ČEŠKO).

Vydrovi juhni pridatek služi k izboljšanju juh. Ako se navadite na njegov dobri okus, ga bode te pogrešali tudi v najbolj močni juhi. Izvrsten je to pripomoček gospodinjam; drugič priobčimo morda nekatera pohvalna priznanja, ki jih dobivamo od vseh strani. $\frac{1}{2}$ kg. v steklenici 3 K 50 v.

Juhne konzerve se razlikujejo že na prvi pogled od izdelkov gospodinjam do zdaj ponujanih. Lahko z mirno vestjo rečemo, da smo, kar se tiče okusa naših juh, brez konkurence. Hitra njih priprava pridobiva nam vsak dan novih kupcev. Ako ljubite zvečer krožnik juhe — ali ako porabite opoldne meso raje za pečenko, kakor za juho, so naše konzerve, kakor nalašč. Gobova, grahova, lečna in rižova juha v $\frac{1}{2}$ kg. zamotkih po 1 K 50 v.

Oblatni Dessert délicat izvrstna kakovost. Škatulja 50 kosov K 3— Naše **maslene** oblato (novost) škatulja 25 kosov K 2— so nedosegljivi pravi užitek.

„Ambo“ šumeča limonada. Ogromne naročitve v sezoni dokazujejo izvrstnost tega izdelka. Škatulja 50 kosov 2 K —.

Pokusite tudi **„Buhtin“!** Z njim docilite izbornu, slastno dišečo pečivo. Osobito gospodinje po deželi se ne morejo prebvaliti tega pridata, ki obseza vse razne primese, ki jih devajo dobre mestne kuharice v kruh potice in kolače. 5 zavojčkov po 10 v. zadostuje za 20—25 kg. moke.

Pozor!

Da bi vse naše izdelke lahko vsako poskusil, pošiljamo **celo kolekcijo za 3 K 20 v. *)** in poština.

Ista obstoji iz:

1 stekleničica Vydrovega juhnega pridata	60 v	5 maslenih oblatek à 8 v	40 v
4 juhne konzerve, grahova, lečna, gobova in riževa po 100 gr. à 30 v. 1 K 20 v		10 šumečih bonbonov „Ambo“ à 4 v	40 v
6 oblato „Dessertdélicat“ à 6 v.	36 v	20 gr. „Buhtina“ (dišava za pečivo)	10 v
		Zavojček in zavojnina	14 v
		Skupaj	3 K 20 v

————— Poštino zaračunamo posebej. —————

VYDROVA TOVARNA HRANIL PRAGA-VIII. (KRALJ. ČEŠKO).

*) Našim starim gg. naročnikom pošiljamo brez povzjetja. Plačilni rok tri mesece.

Izdajatelj in uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.
Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova ul. 22.